

Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava 2016–2025

Kultuuripärandi sekstiooni koosolekud

Pärispea seltsimaja 23.01.2015

Koosoleku juhataja: Ave Paulus

Protokollija: Mareile Michelson

Osalejad vastavalt lisatud nimekirjale

Koosoleku algus 16.00

Koosoleku lõpp: 18.20

Ave Paulus jagab külavanematele laiali paberkandjal materjalid, mis on ka Keskkonnaameti Lahemaa rahvusparki kodulehelt www.keskkonnaamet.ee/lahe valikust *rahvuspargist > kaitsekorralduskava > Lahemaa RP KKK 2016–2025* allalaetavad.

Ave Paulus teeb lühitutvustuse kaitsekorralduskava (edaspidi *kkk*) senise seisu kohta. 6. märtsiks peab põhi valmis saama ja läheb juhtgrupile. *Kkk* on järgneva 10 aasta Lahemaa rahvusparki kaitse korraldamiseks sisaldades väärtuste säilitamiseks vajalikke tegevusi – uuringud, tutvustustegevus jms, eelarve ja potentsiaalne täitja. Ajalooline maakasutuse alusuuring (http://www.keskkonnaamet.ee/public/kaitsealad/lahemaa/Lahemaa_maa kasutuse_aruanne.pdf) määrab ära väärtuslikud pärandmaastikud. Kui teate pärandmaastike, mis ei ole maakasutuskaardil märgitud, andke palun teada, et saaks ära märkida. Taluarhitektuuri uuring (<http://www.keskkonnaamet.ee/lahe/uldinfo/uuringud-ja-seired-2/>) – hoonestus, mida säilitada, kuidas sobituda uushoonestus väärtuslikku külamaastikku. Kõige tuumakam arutelu – määratud ära parameetrid, hooned, krundisuurused, kuidas peaks paiknema vastavalt küla tüübile. Olulised k külade ajaloolis-kultuurilised paigad – kiigeplatsid, külplatsid, mis peaksid säilima. Paadi, lautrikohad ja muud külale olulised kohad, kui on olnud piirkonnas oluline koht. Nende uuring veel tegemata. Looduslikud pühapaigad – Kuusalu khk osas valmis.

On valdkondi, mis täiendavalt vajavad alusuuringuid, selles osas ootame ka ettepanekuid küladelt – mis on nende jaoks tähtis. Praegu on koostamise faas. Olulised asjad saame panna kohe praegu sisse. Idee ja eesmärk koosolekul – et kui juba on ettepanekuid. Tänapäevase koosoleku ajaks laekus 1 kiri ettepanekutega Kasispea küla osas. Piirkondlikud koosolekud on koht, kus esitada küsimusi, teha ettepanekuid. Kõik koosolekul tehtud ettepanekud tulevad ka arutluse alla. Kui ei saa ettepanekuga arvestada, saadetakse põhjendatud vastuskiri. Kas tehnilise poole kohta on küsimusi? Praegu on tulnud ca 100 ettepanekut. On piirkondi, kust on tulnud ettepanekuid ehitusjoonte jms osas ja piirkondi, kus ei ole olnud ettepanekuid. Kuum koht – kaitstav ja laiendatav külaosa (roosad ja kollased lapid) – küla ehitusalad – väljaspool uusi talukohti ei taha näha. Nende sees on eraldi reeglid – peab lähtuma traditsioonilisest külatüübist. Kollased – arendatavad – olulised muutused on toimunud 20 saj algul /aga ei pruugi. Hajataluline küla – kui tihedaks ajame, et see hajatalulisus ära ei kaoks? Külatüüp, krundi suurus, paiknemine ajalooliste külateede suhtes – 3 näitajat, mida jälgida uute talukohtade loomisel. 20 veebruarile tulevad arutelu alla ettepanekud, mis on tulnud vähemalt nädal varem. Pärast seda tuleb uuendatud dokument kodulehele. Olemasolevate väärtuslike hoonete

laiendusi, täiendusi sisuliselt võimaldame aga hoone väärtus ei tohi saada kannatada – juurdeehitised, päikesepaneelid. Juurdeehitise maht lähtuvalt piirkonna tüüpilisest verandast. Eesmärk on säilitada piirkonnale iseloomulikud ehitustraditsioonid.

Ave Paulus: Laekunud ettepanek – Kasispea küla väärtus – avatud maastik on roostunud, mida ette võtta?

Kristiina Jürisoo: Põhimõtte rannaniitudel, niitudel, mis inventeeritud saab võtta taastamisse toetustega, aga kui ei ole kihil, saab ikka kaitsealal hooldada. Vaja ongi konkreetset huvilist, kes teeks. Rannaniitudel hooldatakse loomadega – sellega tuleb arvestada, et saab loomad võtta.

Ingeldrin Viljak: Kas on näiteid?

Kristiina Jürisoo: Turbuneemes, läksid maha, küla ei olnud nõus – pilliroog jääb alles. Toetussüsteemist – alad mis tulevad taastamisse on puitunud, pilliroo eemaldamiseks saab toetust Keskkonnaametist. Hooldamiseks tuleb panna loomad peale, siis saab toetust PRIA kaudu ja siis peavad olema juba loomad peal.

Saalist: Kasispeal – roogu palju vees – kas see rannaniit? Lehm sinna ei lähe.

Kristiina Jürisoo: Rannaniidud on rasked alad – kõik ei ole rannaniidu mõttes teostatavad.

Saalist: Lehm läheb rinnuni vette

Kristiina Jürisoo: Oluline esmalt puitunud pilliroo eemaldamine – taastamistegevus.

Andres Paomees: Kelle loomad – Keskkonnaameti või omaniku?

Kristiina Jürisoo: Kellel on endal olemas, võimalus ka KIKi kaudu rentida.

Andres Paomees: Vähe loomi jäänud inimestele, 15 a väga vähenenud. Lehmi ei ole, lihaloomi ka ei ole. Üksikud rendiloomad.

Saalist: Kuidas loomapidamist ettekujutate – 1,2 3 looma? Kuidas peaks toimima?

Kristiina Jürisoo: 1 veis ha kohta.

Saalist: Hektarile 30–40 lehma pilliroo peal. Ei toimi siin paari lehmaga. Kes need loomad toovad? Turbuneeme tuuakse ka mujalt.

Kristiina Jürisoo: Rannaniitu niitmise teel ka ei hoolda, on inimesi kes hooldavad loomadega.

Ingeldrin Viljak: Missiooni töö karjatajana, toetuse pärast teha täiesti mõttetu. Huvi, et oma kodu ümbrus oleks korras. Ha kohta oleneb piirkonnast – mõnes õige, mõnes vähe. Oleneb kooslusest. 3 ha koplid – veame loomi ühest kohast teise. Tulemus on hea, aga on lisa töö.

Kristiina Jürisoo: Seetõttu ka enamus niite niidetakse. Loomadega peab tegelema pidevalt.

Saalist: Kasispeal loomapidamishoonete kohta ehitustingimusi ei ole.

Kristiina Jürisoo: KIKist on saadud toetust ka traktorite jaoks.

Saalist: Jutt on ilus, ei ole teostatav.

Kristiina Jürisoo: On taotlejaid ja saajaid.

Saalist: Igaüks ei lase omal maal karjatada.

Ingeldrin Viljak: Maa killustatud, mujal suured alad ühe omaniku hooldada.

Ave Paulus: Päriseal lausalised lahuskrundid. Lauda küsimus – uusehitiste tingimused – põllumajandus-, tootmis- ja ühiskondlikud hooned – kultuuripärandi peatükis toodud, et ei kohaldu eriotstarbelistele hoonetele. Peatükki on täiendatud, et oleks selgemini arusaadav.

Margus Soom: Puisniidud, heinamaad – traditsiooniline tegevus ei ole jätkusuutlik, kui toetused ära lõppevad, mis siis teeme? Peaksime nägema võimalust ette. Rannas ei ole traditsioonilisi eluviise järgi jäänud.

Ave Paulus: Piirkonnad on eriilmelised – ühetüüpilisi rannaasulaid ei ole ka siin – Kasispea vs Altja pisikesed lapid. Traditsioonid on olnud erinevad. Kui toetused lõppevad – Lääne-Eestis võivad mõjutada, aga siin neid tegijaid ei ole nii palju, kes vaid sellest elatuks. Väärtused – ei saa lubada, et kõik ajaloolised maastikud taastame või hooldame – alad, mis metsa kasvanud, on juba ise väärtus.

Epp Külmsaar: Kas siis on mõtet pingutada – muuta maa sihtotstarvet – las siis lähevad metsamaaks.

Ave Paulus: Ongi osaliselt läinud metsaks.

Marika Žmenja: Mets ei ole maa sihtotstarve – metsa kõlvik.

Kristiina Jürisoo: Kui taastamine osutub väga keeruliseks, siis ei taastagi.

Epp Külmsaar: Viinistu Turbuneeme ala avatud – eramaad – ütlete, et seal ei ole rannaniitu olnud – sellisel juhul ei saa seda loomadega teha? Kes peaks taotlema avatuna hoidmist? Kes peaks taastama?

Ave Paulus: Kas oli väärtuslikuna kirjas?

Kristiina Jürisoo: Läbirääkida maaomanikega – et kas eraldi või koos teha.

Ave Paulus: Kui kkk-sse on vajadus sissekirjutatud, on toetust lihtsam taotleda.

Margus Soom: Kui kkk läheb lukku – kui palju muuta saab? Kui mingi küla praegu tukub ja tuleb välja, mis siis saab?

Ave Paulus: Väärtused peavad kasvõi põhimõttena kirjas olema – et väärtustame seda ja seda ning selle põhjalikumaks uurimiseks/säilitamiseks/tutvustamiseks on vaja järgnevaid asju. Nt kui pole teada konkreetselt, siis üldsõnaliselt – väärtustame külade kiigeplatse, avalikke ruume jms, nende uurimiseks/säilitamiseks vaja seda ja seda.

Linda Metsaots: Kas tundub, et on külasid nn talveunes? – Tammispea? Kus külavanemat ei ole.

Ave Paulus: Enamus külasid on siiski mingil tasemel reageerinud.

Saalist: Kas kkk on paindlik, et kui väärtused ilmnevad, et saab muuta? Peaks paindlik olema

Ave Paulus: KKK juhend materjal. Igal konkreetsel juhul tuleb ikkagi analüüs teha. Halduspraktika on ajajooksul muutuv. KKK-ga antakse suunised kaitseala valitsejale. Kaitse-eeskiri on seadus. Kkk on juhis. Kui ilmneb mingi süsteemne viga, on asja väärtuse säilimise mõttes seda võimalik muuta. Maastiku, taluarhitektuuri, külatüübi kaitse. Konkreetsel juhul loaandja peab lähtuma kaitse-eeskirjaga säilitatavatest kaitseväärtustest. KKK annab üldised suunised, kuidas praeguste teadmiste juures neid kõige parem kaitsta oleks.

Hr saalist: Töötraditsioonid?!

Ave Paulus: Töötraditsioonid ja käsitööoskused on tähtis komponent. Meil peaks need teada olema. Kes kasutusse tahab viia – suurepärane. Paadiehitus, kalapüük, nt Oandu looduskeskus tegeleb spetsiifiliselt metsatöödega.

Hr saalist: Vanasti oli igaühel paat.

Hr saalist: Luba ei saa, kellel ei ole internetti ja arvutit.

Hr saalist: Keegi ei lähe puupaadiga enam.

Ave Paulus Sama arvati ka puitakende kohta 90ndate lõpus.

Pr saalist: Hange loomapidamiseks – RMK on omanik. Kuidas räägime külatraditsioonidest, kui Pärnust tuuakse rendilehmad. Riigimaal küsisin roostiku hooldamiseks luba – ise ei või teha hankega peab tegema.

Kristiina Jürisoo: Riigimaadel RMK korraldab hanke korras.

Pr saalist: See vastuolus pärandkultuuriga. Kuidas see traditsioonidega kokku läheb? Tahame tuua ehedat asja tänapäeva, inimesed peavad ainult toetuste pärast veiseid.

Ingeldrin Viljak: Kui toetust ei oleks, siis ilmselt ka ise ei teeks – ei jõua peale maksta.

Ave Paulus: Et eelisõigus oleks kohalikul on loodushoiutööde puhul sees olnud.

Hr saalist: Pärnakas teeb ennast kohalikuks kiiresti.

Pr saalist: 5 põlve tagasiulatuvalt kohalik, see võib.

Epp Külmsaar: Sama moodi kalapüügi loa õigus kohalikel. Maalahe suhtes ettepanek: kasvab kinni, pilliroostub. RMK maal roogu niidetakse, loomi ei jõua peale tuua, roog jääb maha, keegi ära ei korja. Mis sellega toimub?

Kristiina Jürisoo: Kes on võitnud hanke, siis RMKga leping 10 a. Konkreetselt sel juhul peaks ära koristama. Järgmine aasta saab uue võimaluse maha võtta ja ära vedada.

Pr saalist: Kas ei ole lepingus sees, et kui ei täida tingimusi lõpetatakse leping ära?

Kristiina Jürisoo: Seal ongi probleem loomade saamisega.

Pr saalist: Äkki siis sellisega peakski ära lõpetama selle lepingu.

Kristiina Jürisoo: Hektkeseis on, et loomad peaks tulema.

Saalist: Kes nende eest järelvalvet teostab?

Kristiina Jürisoo: Lahemaal on järelvalve teostaja sellel hanke võitjal olemas.

Saalist: Paari lehmaga maastiku hooldus ei ole jätkusuutlik.

Hr saalist: Loomad hakkavad külas ringi rändama.

Linda Metsaorg: Kiigeplats sai päästetud

Ingeldrin Viljak: Kiigeplaks oleks ikka sellest heinamaast eraldatud.

Hr saalist: 80ndatel olid herefordid, karjad kadusid. RMK, Eesti Energia – 10 a ei pidanud vastu – see ei toimi, ei lähe uuesti käima.

Linda Metsaorg: Ettepanek ümarlauanõupidamiseks ekspertidega. Arutada, mis ikka nendest rannaniitudeks saaks.

Epp Külmsaar: Alternatiiv loomapidamisele?

Ingeldrin Viljak: Infot on paljudel vähe, ei ole infolistis, et teaks Keskkonnaametisse kohale tulla. Kohalik kogukond võiks toetav olla – et ise ei taha teha, aga Pärnu meest ka ei taha – nii ei saa. Las siis tuleb keegi teine.

Tiiu Lepnurm: Ei ole kohustus, on võimalus.

Ingeldrin Viljak: Rannakalandus saab kirja, aga rohkem paneb muretsema, et elan muuseumis ja olen eksponaat. Traditsiooniliselt olid väga väikesed hooned. Tänapäeva peremudeleid need ei rahulda. Kaob tuju ära ehitada. Räägime, et maapiirkonnad on väärtuslikud, siis 5 a pärast talveunest ärgates selgub, et nüüd ei saagi.

Ave Paulus: Talveunes külad – on külasid, kes on öelnud, et nad on nõus nende piirangutega. Ehitustingimuste detaile – terrassid, rõdud, muudatused, mis on tulnud arhitektuurikonkursilt ja praeguses halduspraktikas, viiakse ka sisse. Hoonestuse mahud, abihoonete mahud tuleks üle vaadata. 1 suurem abihoone õuealal rannakülades. Eesmärgiks pole, et kõik hooned 30–40 ruutu vaid, et ei luba rohkem kui ühte üle 60 ruudust abihoonet uue dominandi tekke vältimiseks. Maksimum suurus võib olla Lahemaa külades väga erinev. Rannakülades sai 135 ruutu elamule (soklist) läbi mängitud arhitektuurikonkursil.

Helle Aule, Suurpea: Saun – abihoonel ei tohi olla terrassi, rõdu, kas tõesti?

Ave Paulus: Inventuur ranguse osas erineb meie praegusest halduspraktikast – terrassid kindlasti on lubatud. Rõdud, verandad - et abihoone oleks abihoone ilmeline, mitte ei oleks eluhoone. Abihoone nimeline tall 2 veranda ja rõduga?! Jah ka traditsiooniliselt on abihooneid, mis on olnud suuremad kui elamud. Oluline, et jääks abihoone ilmeline, mitte ei tuleks talli nimelist eluhoonet. Põllumajanduseks vajalikke hooneid on lubatud teha maatulundusmaale. Kui kaotame need tingimused ära, siis kõigile lahussiilakatele (vaadake Pärispead) võivad tulla elamu-ilmelised abihooned.

Margus Soom: Traditsiooniline elulaad ei ole säilinud. Kui vanast väikeste akendega abihoonest tahan teha endale suvemaja?

Ave Paulus: Võib teha, aknaid võib suuremaks teha. Halduspraktikas on seda tehtud. Paadikuuride juures on olukord teine.

Margus Soom: Paadikuurid jalad vette, kuritarvitatakse seda. Skandinaavias on kõik ehitatud jalad vette, aga kui meil lubaks, siis tuleksid plastikust villad.

Tiiu Lepnurm: Miks ei või minna elama sinna suurde abihoonesse?

Ave Paulus: Võib küll, mida hoones sees tehakse, ei sõltu meie ettekirjutusest.

Ingeldrin Viljak: Praegu ei ole ju enam et 3 põlve ühes majas. Inimesi tuleks aga ehitustingimused peavad vastavad olema.

Margus Soom: Vanad läksid ju sauna elama.

Ave Paulus: Suvemaja suvises kasutuses. Kaks võrdset eluhoonet õuel – ühel hetkel õu keskelt pooleks ja kui jälle lubame, tekib veel elumaju ja jälle pooleks. Kui palju uusi elamualasi loome? Kui

lubame mitu samaväärset elamut, siis ka mitu elamuala – peab vältima, et krunte oleks võimalik lõputult tükeldada.

Helle Aule: Pindalaga seotud – 5000 ruutu, aga kui kinnistu on suurem kas on õigus seda jagada ja teha uus õueala?

Ave Paulus: Jah.

Helle Aule: Miks see 5000? Miks mitte 3000 ruutu Suurpeal?

Ave Paulus: Külati erinev, toetub ajaloolisele küla krundistruktuurile.

Helle Aule: Miinimum 5000 – võiks olla paindlikum, seal on väga erinevad krundi suurused, sõjaväeosa.

Saalist: Ehitatud majad, mis ei lähe üldse kokku taluarhitektuuriga.

Ave Paulus: Olemasoleva hoone rekonstrueerimine. Militaarobjektide probleem – riik ei jätnud endale vaid müüdi eraomandisse. Võimalus olemasolevat hoonet rekkida.

Ingeldrin Viljak: Kas on siis parem, et loodus oma töö teeks, kui et keegi korda teeks?

Ave Paulus: Iga juhtum on unikaalne.

Andres Paomees (Kuusalu Vallavalitsuse planeeringute komisjoni esimees): Külade lõikes suurused kust võetud? Kolgas 1,8 ha traditsiooniline, kuidas saavutatud?

Ave Paulus: Juhul kui on eriarvamus, et kkk toodud krundi suurus, mis lähtub küla ajaloolistest krundi suurustest – kkk peatükk 2.4., on ajalooliselt olnud teistsugune, võib põhjendatud ettepaneku teha.

Andres Paomees: kkk on Keskkonnaamet oma pädevust ületanud, rahad taga.

Ave Paulus: Ei ole rahad taga.

Andres Paomees: kkk juba dikteeritakse kinnistu suurusi, mis seadusest see tuleneb? See pädevus kuulub kohalikule omavalitsusele. Kuusalus on koostamisel uus üldplaneering. Selle ajal arutatakse need läbi. Keskkonnaamet võtab ära valla õigused ja paneb ette krundi suurused – valla ei ole teha mitte midagi.

Ave Paulus: Võimalus uute talukohtade loomiseks. Kui kaitse-eeskiri, kkk ei määra teisiti, siis see on lubatud. Ütleme, millisele krundile on lubatud, millisele ei tohi. Keelame uute õuealade lubamist juhul kui krunt on nii suur – mitte et sul peab olema nii suur krunt – ebamõistlikult väikesele krundile ei tohi ehitada.

Saalist: Kui krunt on suurusega 4990 ruutu?

Ave Paulus: 10 ruutu ei ole nii oluline, muidugi võib, kui muud asjaolud ka sobivad. Külale iseloomulik ehituskrundi suurus. Keskkonnaamet ütleb ei kui kaitse-eeskiri ütleb ei.

Hr saalist: 1,2 krunt ebamõistlikult suur.

Ave Paulus: Tehke ettepanekuid selles suhtes. Kaitse ajaloolisi arhitektuuri, asustusstruktuuri väärtusi. Argumendiks, et krundi suurust alla tuua on põhjendatud analüüs.

Andres Paomees: Mis seadusega? Kaitse-eeskiri ei klapi üldplaneeringuga. Arhitektuurikonkursi mahtudega ei lähe ka need etteantud mahud kokku.

Ave Paulus: Kaitse-eeskiri, kkk ei pea lähtuma üldplaneeringust – vaid kaitse-eesmärkidest. Arhitektuurikonkurss + analüüsid integreerime kokku + praegune halduspraktika + külade ettepanekud. Veebruari II poolel ettepanekud läbi arutatud ja uuendatud dokument ilmub kodulehele ülesse.

Andres Paomees: Märtsis peab olema kaante vahel. Kinnitamisele läks eelmine kord ilma kohaliku omavalitsuse kooskõlastuseta.

Ave Paulus: Lahemaa rahvuspargis kaitseme taluarhitektuuri, kkk on juhiseks.

Andres Paomees: Ei saa nõustuda, et võetakse ära valla õigus kehtestada krundi suurus.

Ave Paulus: Kui kooskõlastusele tulnud taotlus on vastuolus kaitse-eeskirjaga, siis Keskkonnaamet ütleb „ei“.

Andres Paomees: Neid ettepanekuid on juba aluseks võetud, uue kaitse-eeskirja mustandit võetakse juba aluseks.

Ave Paulus: Rakendusuring on kaitsealavalitsejale toeks kaitse-eesmärkide rakendamisel.

Andres Paomees: Miks me siis inimesi lollitame, vald pannakse fakti ette.

Ave Paulus: Kui uuringus vigu, teine seisukoht, esitage põhjendatud ettepanekuid.

Tiiu Lepnurm: Looduskaitseseadus, kaitse-eeskiri – valla üldplaneering peab neist lähtuma.

Pr saalist: Kes kinnitab kkk, keskkonnaameti peadirektor? Kui on ebatäpsusi, saab vaidlustada?

Ave Paulus: Jah.

Hr saalist: Krundid on liiga suured. Elamu võiks olla suurem.

Ave Paulus: Elamu rannakülades kuni 135 ruutu.

Saalist: Mis ajast kruntide suuruse alus võetud?

Ave Paulus: On piirkondi, kus 19 sajandi struktuur ilusti säilinud, on piirkondi, kus nõukaaegsed suvilate kruntide suurused – külati erinev. Paarkümmend küla rahul oma krundi suurusega, on kus tahetakse suurendada kus ei taheta, on tulnud ettepanekuid, et võiks olla suuremad.

Pr saalist: Kuidas ettepanekut teha?

Andres Paomees: Kas vald võib vaatamata sellele, et külast keegi tegi juba ettepaneku krundi suuruse osas ikka ettepaneku teha?

Ingeldrin Viljak: Ettepaneku tegemise ja ettepaneku suhtes – inimesed erinevad, kellele loodushuvid, kellel huvi kaasaegselt maale elada. Kuidas vaatate? Ettepanek tuleb isikult, ühenduselt. Alati isik ei räägi ju küla või koguduse nimel?

Ave Paulus: On nii ettepanekuid külade nimel või isikulisi. On külakoosolekult tulnud. On olukordi, kus küla ei jõudnud konsensussele, on meid koosolekule kutsutud.

Ingeldrin Viljak: Ka koostöökogu tegeleb kkk?

Ave Paulus: Praegu ongi selle kultuuripärandi sektsiooni koosolek.

Ingeldrin Viljak: Kas seal isik esindab iseennast?

Ave Paulus: Piirkondlikul esindajad juhtgrupis – Linda Metsaorg Pärисpea poolsaare esindaja. Koostöökogu loodi de fakto 2010. Igal aastal 2 kultuuripärandivaldkonna koosolekut. Juhtgrupis on esindused, piirkond on nt Juminda piirkond ja seal on 3 inimest, on teisi piirkondi, kes on ka andnud esindajaid ülesse. Teisipäeval on juhtgrupi koosolek, teemaks ka arhitektuurinõukogu, seal on esindatud ka muinsuskaitse.

Ingeldrin Viljak: Esindamine peab toimuma demokraatlikult, ka mujal võib tulla üllatusena, et meil on Pärисpea poolsaare esindaja – et ei pea ju olema üks inimene. Küla üldkoosolekul ei ole välja öeldud, et kes on esindaja.

Ave Paulus: Maret Vildak tegeleb esindusdokumentide vastuvõtmisega. Kultuuripärandi valdkonna ettepanekuid võib teha nii küla nimel kui isiklikult – on ettepanekuid, mis on külakoosolekutel läbi arutatud. Mõne küla vanem on esitanud ettepanekud isiklikult enda poolt.

Margus Soom: Kui demokraatiat ei saavutata, siis Kuusalu vallavalitsuse otsusega on Ljubov ja mina esindatud, et saab ka meie kaudu ettepanekuid esitada.

Ave Paulus: Kui jäävad eriarvamused, siis võib neid ka selliselt esitada.

Ingeldrin Viljak: Hea kui vallatugi on aga Pärисpea ps võiks

Linda Metsaorg: Tervet rahvamassi ei saa alati kokku, ja mõned ei pruugigi tulla.

Epp Külmsaar: Ettepanek – Viinistu küla – lubada s-profiiliga katusekatet. Väga paljudel rahvuspargi loomise ajal eterniit, laineprofiil – nüüd see keelatud. Üksikud valtsplekkkatused on ehitatud, need üksikult on veidrad.

Ave Paulus: Kivi-imitatsioon on keelatud.

Epp Külmsaar: Enamus oli pilbaskatus.

Margus Soom: Käsmu katuseid minge vaatama – asbest on keelatud.

Andrus Paomees: Välisfasaad – palk või laudis?

Ave Paulus: Praegu taunitakse tehases toodetud ümarfreespalki.

Andres Saomees: Villu Rohtla - ainul palk, nüüd laudis. Tuleb uus arhitekt ja jälle uus nägemus.

Ave Paulus: Rahvuspargis ei ole arhitekti. Villu Rohtla 8 maja kiht maastikus näha. Praegu ei käsi 6 ruuduga akent teha. Halduspraktika erinev. Muinsuskaitseprintsip.

Tiina, Suurpealt: Vana rehielamu kukkus sisse, vana laut hakkab sisse kukkuma – laut märgitud väga väärtuslikuks? Kuidas saab korda?

Ave Paulus: Iga-aastase mehhanismina suvised koolitused. On olnud toetusmeetmeid aga praegu on lubatud alternatiividena nt odavamate katusekattematerjalide kasutamine. Kui kkk näeme ette, siis peab seal taga olema mingi nr. Abihooned ongi enamasti väärtuslikud ja kannavad traditsioone edasi. Nende säilimise vajaduse peame sisse kandma.

Tiina: Laguneb, sest ei ole raha et taastada.

Ave Paulus: Kahju jah, et rahasid pole. Piirkonnale iseloomulike ehitustraditsioonide edasikande mehhanismidest üks ongi teavituse teel – omandada teave edaspidiseks, et kui edaspidi teeb oma maja korda, et seda väärtuslikku kihti ära ei hävitaks.

Katrin Jürisoo: Muinsuskaitse rahadega ei saa?

Ave Paulus: Eraomandis oleva hoone toetust ongi võimalik saada vaid muinsuskaitse kaudu. Paar hoonet Lahemaal on arvatud kaitse alla. Ka koolitused on teatud tõuge.

Epp Külmsaar: Mets – riigimets, eramets. RMK teeb lageraieid, erametsaomanik ei saa luba lageraieks nii lihtsalt. Vanad kraavid, tahtsime kraave taastada, kaevasime sügavamaks, saime trahvi.

Marika Žmenja: Anti üle kraavid, et kui nüüd neid hooldama hakkavad saavad trahvi?

Ave Paulus: Kõsitate luba ja ei saanud?

Epp Külmsaar: Ei küsinud luba.

Pr : Loksalt Suurpeapoole tõmmati kraavid, et autod ja inimesed ei saaks randa minna. Liiklus ohus. Autosid seisab – kas kraavi asemel ei oleks võinud ehitada parklat?

Andres Paomees: Valla ettepanek, et autod ei läheks varbad vette – liiv mis tuli läks prügimäe katteks. Nüüd on randa tulnud inimesi juurde. On arutatud, et kraavi parempoolset külge laiendada just parkimiseks.

Ave Paulus: Analoogete ettepanekuid küllastuskorralduse osas teha Krista Kingumetsale. 13 veebruaril Viinistul koosolek.

Marika Žmenja: Kkk aluseks toetuste taotlemiseks, olulised asjad oluline sisse panna?

Ave Paulus: Jah.

Ave Paulus lõpetab koosoleku 18.15

Koosoleku juhataja:

Ave Paulus

Protokollija:

Mareile Michelson

Lahemaa rahvuspargi koostöökogu kultuuripärandi sektsiooni laiendatud koosolek 23.01.2105, Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava kultuuripärandi ja ehitustingimuste piirkondlik koosolek Pärisespeal

Osalejate nimekiri:

NIMI

ASULA/ASUTUS

ALLKIRI

1. Katrin Jürgens	Kanipea / Kesklinnaosmet	Jürgens
2. Marita Zonenfa	Kanipea	Zonenfa
3. GUIDO RELVIK	Suurpea	Relvik
4. Manno Muldma	Vihaseo	Muldma
5. Richard Kallus	Turbaneeme	Kallus
6. UHUR PIIKMANN	Turbaneeme	Piikmann
7. Rein Aule	Suurpea	Aule
8. Helle Aule	Suurpea	Aule
9. Reet Kivi	Pärisea	Kivi
10. Jalmar Kivi	Pärisea	Kivi
11. Tiina Purman	Suurpea	Purman
12. Urmas Idontanku	Suurpea	Idontanku
13. Aime Lummusa	Heusala	Lummusa
14. Leidi Putselot	Putselot	Putselot
15. Andres Paomes	Pärisea	Paomes
16. Jutta Boglova	Suurpea	Boglova
17. Helle Tamm	Kuusala VV	Tamm
18. Margus Soom	Soomekirik	Soom
19. Peep Sarapuu	Kuusala VV esindaja	Sarapuu
20. MELIS ALLEMANN	Lahemaa R P-S	Allemann
21. M. Luusmäe	Juurepa	Luusmäe
22. Helle Laupea	AINO KOLOSIOV Turbaneeme	Laupea
	Vihaseo	Koosolek
	Turbaneeme	Alkikirj
	Pärisea	Alkikirj
	Heusala	Alkikirj

- 23. Linda Metsaorg - Õm lahe
Rannarahva seen Metsaorg
- 24. ~~Ilse Lepur~~ ~~STRE~~ ~~õnure~~
- 25. Epp Külmsaar Viinistu ~~õnure~~
- 26. Angelina Uljak Põlpea ~~õnure~~
- 27. Kristina Jürino KeA ~~õnure~~
- 28. Marile Michelson Ke A ~~õnure~~
- 29. Aie Põnne Keskhausa ~~õnure~~